

اسپر جیلوسس

Brooder Pneumonia (Aspergillosis)

د دی رنځ واقع کیدل
په افغانستان کې
پیژندل شوی.

۱. تعریف

دغه یوه فنګسي تنفسي رنځ دی چې په شکل د ماتحت حاد او مزمن ډول سره په چرګورو او نورو الوتونکو کې واقع کیږي. دغه رنځ په نورو نومونو لکه اسپرجیلوسس (Aspergillosis)، پنومومايکوسس (Pneumomycosis)، مایکو تیک نومونیا (Mycotic pneumonia)، د هوائی کیسي رنځ او تویر کلوز کاذب په نامه سره هم یادېږي.

۲. عامل

عامل د دی رنځ یو نوع فنګس چې د اسپرجیلوس فومیگاتوس (Aspergillus fumigatus) په نامه سره یادېږي په زیاتو برخو د چاپیریال کې موجودی او د گرمی او رطوبت د موجودیت په وخت کې زیات شمیر سپورونه یا کڅوړی تولیدوي.

۳. انتقال

الوتونکی د فنګس د سپور کوم چې تنفس په وخت کې اخلی مبتلا کیږي په هره اندازه چې شمیر د سپورونو په یو چاپیریال کې زیات وی په هماغه اندازه زیات شمیر الوتونکی په مرض اخته کیږي. په خوساشویو، خوراکی او فرش کې په زیات شمیر دغه جراثیم موجود وی. وخیم حالت هغه وخت منځ ته راځي کله چې د بچو د بنګلو ماشین پدی جراثیم سره ککړ شي ځکه چې دا سپور د هګی د دیوال څخه تیریږي او زیات شمیر چورګوری چې له هګی څخه راوړی پدی رنځ اخته کیږي.

۴. نوع د حیوان چه مبتلا کیږی

چرگان، فیل مرغان، قازونه، هیلې یا بتکې، فرقاول او کیناری د دی رنځ په مقابل کې حساس دی همدارنگه دغه مریضی په کفترو او نورو زینتی مرغانو کې لیدل کیږی.

کله چه د یو مره شوی پرنده په جسد باندی کارکوی. پوره احتیاط وکړی ځکه چه دغه سپور له فنگسی کتلی څخه هواته او بیا له هواله لیاری د تنفس کیدلو څخه وروسته په انسانانو کې مریضی منځ ته راوړی. دا رنځ په انسانانو کې هغه وخت په سخت ډول لیدل کیږی چه سیستم د معافیتی ئی د انسانان زیانمن شوی اوسی.

د اسپرجیلوس (Aspergillus) سپور د زخم څخه انسانانوته انتقال او د تنفسی سیستم د رنځ رامنځ ته کیدو سبب کیږی.

۵. کلینیکی نښی

پټه دوره د رنځ ۲-۶ اونیو پوری ده. پدی رنځ د مبتلا کیدلو درجه معمولاً ټیټه اما کله چه د چرگورو ماشین مبتلا شوی وی پورته ځی. چرگوری اشتها نه لری او د بدن وزن ئی کمیریز د پزی افرازا، د تنفسی سیستم ستونزی او د خولی له لیاری تنفس وباسی. چرگوری ضعیفه کیږی او حساسیت ئی د نورو رنځو په مقابل کې زیاتیری. کله کله دغه فنگس په مغز او سترگو باندی حمله کوی چه نتیجه کی ئی د مغز التهاب او د سترگو روندوالی منځ ته راځی د رجه د مریضی معمولاً لوړه وی.

۶. غیری معمولی موندنی

په مختلفو برخو د تنفسی سیستم کی په مشخص ډول سره د مره شویو انساجو کتلی لیدل کیږی ځکه چه دا فنگسونه دنمو په وخت کی سره یو ځای او لوی کتلی چه په سترگو لیدل کیږی منځ ته راوړی دغه کتلی د صفحو په شکل د پزی او ستونی په برخه کی هم لیدل کیږی. په هوائی کڅوړه کی بیا دوی د یوی تاریکی تکی په شکل لکه د چاپیریال د خربری (سماق) په څیر د دیوال سره نښتی لیدل کیږی او په سطحی برخه کی ئی د دی فنگسونو کڅوړی په شکل جوړښتونه موجود وی چه بیا سپورونه له ځانه څخه خارجوی په پیوس کی دغه زخمونه په شکل د غوتو یا دانو په شمول د ستونی په ټولو برخو کی منځ ته راوړی.

۷. تشخیص

د آفاتو موجودیت خورا غوره نښه یا مشخصاتو د رنځ څخه گڼل کېږي د ساحی یا لابراتوار کی د تشخیص لپاره د سلاید جوړول ضروری دی. د دی کار د اجرا لپاره یوه وړه برخه د دی غوتو وتوری او بیائی په لس فیصده پوتاشیم هایډروکساید یا سوډیم هایډروکساید کی علاوه او په سلاید ئی کیږدی او د پاسه ورباندی کور سلاید نصب کړی.

د مایکروسکوپ لاندی دا قارچ لرونکی شکل په نظر راځی د لانور قطعی تشخیص لپاره باید دا فنګس کلچر شی، د تشخیص تفریقی په وخت کی د چرگانو توغکی، انفکشیو برانشیتس (Infectious bronchitis) سی ار دی (CRD) او سپین نس ناسی په نظر کی ونیول شی.

۸. درملنه

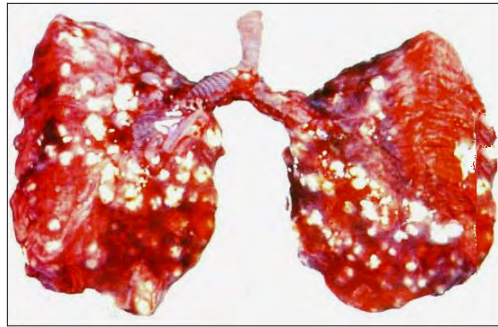
د دی رنځ لپاره کومه خاصه تداوی وجود نلری.

۹. مخنیوی او کنترول

ټول ناروغه چرگوری باید لیری او له منځه ویورل شی. عفونت ضد مواد د فرش پرمخ ټول سپورونه له منځه وړی. د هگیو د وینکلو ماشین باید د خوراکی د ژړندی یا ماشین څخه لری وساتل شی همدارنگه نور تاسیسات د کومو فعالیت په وخت کی چه د گردونو سره داسپورونه خپریری لیری وساتل شی. د چرگورو د تجمع او مرطوب فرش د درلودلو مخه ونیسی.

د اسپر جیلوس صفحی مانندی جوړښتونه د ستونی په برخه کې چه اوبه ورڅخه روانی وی.

د اسپر جیلوس بی شماره غوتی په پیوس باندی.